श्रीरुद्रम्

श्रीरुद्रम्

अनुवाक १

ओं नमो भगवते रुद्राय ।

नमस्ते रुद्र मन्यव उतोत इषवे नमः ।

नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः ॥ १ ॥

या त इषुश्शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः ॥

शिवा शरव्या या तव तया नो रुद्र मृडय ॥ २ ॥

या ते रुद्र शिवा तनूरघोराऽपापकाशिनी ।

तया नस्तनुवा शन्तमया गिरिशन्ताऽभिचाकशीहि ॥ ३ ॥

यामिषुं गिरिशन्त हस्ते बिभर्ष्यस्तवे ।

शिवां गिरित्र तां कुरु मा हिꣳसीः पुरुषं जगत् ॥ ४ ॥

शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छावदामसि ।

यथा नस्सर्वमिज्जगदयक्ष्मꣳ सुमना असत् ॥ ५ ॥

अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् ।

अहीꣳश्च सर्वाञ्जम्भयन्त्सर्वाश्च यातु धान्यः ॥ ६ ॥

असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुस्सुमङ्गलः ।

ये चेमाꣳरुद्रा अभितो दिक्षु श्रितास्सहस्रशोऽवैषाꣳहेड

ईमहे ॥ ७ ॥

असौ यो वसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः ।

उतैनं गोपा अदृशन्नदृशन्नुदहार्यः ।

उतैनं विश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः ॥ ८ ॥

नमो अस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे ।

अथो ये अस्य सत्त्वानोऽहं तेभ्योऽकरन्नमः ॥ ९ ॥

प्रमुञ्च धन्वनस्त्वमुभयोरार्त्नियोर्ज्याम् ।

याश्च ते हस्त इषवः परा ता भगवो वप ॥ १० ॥

अवतत्य धनुस्त्वꣳ सहस्राक्ष शतेषुधे ।

निशीर्य शल्यानां मुखा शिवो नस्सुमना भव ॥ ११ ॥

विज्यं धनुः कपर्दिनो विशल्यो बाणवाँ उत ।

अनेशन्नस्येषव आभुरस्य निषंगधिः ॥ १२ ॥

या ते हेतिर्मीढुष्टम हस्ते बभूव ते धनुः ।

तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमयक्ष्मया परिब्भुज ॥ १३ ॥

नमस्ते अस्त्वायुधायानातताय धृष्णवे ।

उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने ॥ १४ ॥

परि ते धन्वनो हेतिरस्मान्वृणक्तु विश्वतः ।

अथो य इषुधिस्तवारे अस्मन्निधेहि तम् ॥ १५ ॥

नमस्ते अस्तु भगवन् विश्वेश्वराय महादेवाय

त्र्यम्बकाय त्रिपुरान्तकाय त्रिकालाग्निकालाय

कालाग्निरुद्राय नीलकण्ठाय मृत्युञ्जयाय

सर्वेश्वराय सदाशिवाय श्रीमन्महादेवाय नमः

अनुवाक २

नमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये दिशां च पतये नमो

नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशूनां पतये नमो

नमस्सस्पिञ्जराय त्विषीमते पथीनां पतये नमो

नमो बभ्लुशाय विव्याधिनेऽन्नानां पतये नमो

नमो हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानां पतये नमो

नमो भवस्य हेत्यै जगतां पतये नमो

नमो रुद्रायाततायिने क्षेत्राणां पतये नमो

नमस्सूतायाहन्त्याय वनानां पतये नमो

नमो रोहिताय स्थपतये वृक्षाणां पतये नमो

नमो मन्त्रिणे वाणिजाय कक्षाणां पतये नमो

नमो भुवन्तये वारिवस्कृतायौषधीनां पतये नमो

नम उच्चैर्घोषायाक्रन्दयते पत्तीनां पतये नमो

नमः कृत्स्नवीताय धावते सत्त्वनां पतये नमः ॥ २ ॥

अनुवाक ३

नमस्सहमानाय निव्याधिन आव्याधिनीनां पतये नमो

नमः ककुभाय निषङ्गिणे स्तेनानां पतये नमो

नमो निषङ्गिण इषुधिमते तस्कराणां पतये नमो

नमो वञ्चते परिवञ्चते स्तायूनां पतये नमो

नमो निचेरवे परिचरायारण्यानां पतये नमो

नमस्सृकाविभ्यो जिघाꣳसद्भ्यो मुष्णतां पतये नमो

नमोऽसिमद्भ्यो नक्तंचरद्भ्यः प्रकृन्तानां पतये नमो

नम उष्णीषिणे गिरिचराय कुलुञ्चानां पतये नमो

नम इषुमद्भ्यो धन्वाविभ्यश्च वो नमो

नम आतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमो

नम आयच्छद्भ्यो विसृजद्भ्यश्च वो नमो

नमोऽस्यद्भ्यो विध्यद्भ्यश्च वो नमो

नम आसीनेभ्यः शयानेभ्यश्च वो नमो

नमस्स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमो

नमस्तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो

नमस्सभाभ्यस्सभापतिभ्यश्च वो नमो

नमो अश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यश्च वो नमः ॥ ३ ॥

अनुवाक ४

नम आव्याधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वो नमो

नम उगणाभ्यस्तृꣳहतीभ्यश्च वो नमो

नमो गृत्सेभ्यो गृत्सपतिभ्यश्च वो नमो

नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो

नमो गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च वो नमो

नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो

नमो महद्भ्यः क्षुल्लकेभ्यश्च वो नमो

नमो रथिभ्योऽरथेभ्यश्च वो नमो

नमो रथेभ्यो रथपतिभ्यश्च   वो नमो

नमस्सेनाभ्यस्सेनानिभ्यश्च वो नमो

नमः क्षत्तृभ्यस्सङ्ग्रहीतृभ्यश्च वो नमो

नमस्तक्षभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमो

नमः कुलालेभ्यः कमारेभ्यश्च वो नमो

नमः पुञ्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यश्च वो नमो

नम इषुकृद्भ्यो धन्वकृद्भ्यश्च वो नमो

नमो मृगयुभ्यश्श्वनिभ्यश्च वो नमो

नमश्श्वभ्यश्श्वपतिभ्यश्च वो नमः ॥ ४ ॥

अनुवाक ५

नमो भवाय च रुद्राय च

नमश्शर्वाय च पशुपतये च

नमो नीलग्रीवाय च शितिकन्ठाय च

नमः कपर्दिने च व्युप्तकेशाय च

नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने च

नमो गिरिशाय च शिपिविष्टाय च

नमो मीढुष्टमाय चेषुमते च

नमो ह्रस्वाय च वामनाय च

नमो बृहते च वर्षीयसे च

नमो वृद्धाय च संवृध्वने च

नमो अग्रियाय च प्रथमाय च

नम आशवे चाजिराय च

नमः शीघ्रियाय च शीभ्याय च

नम ऊर्म्याय चावस्वन्याय च

नमस्स्त्रोतस्याय च द्वीप्याय च ॥ ५ ॥

अनुवाक ६

नमो ज्येष्ठाय च कनिष्ठाय च

नमः पूर्वजाय चापरजाय च

नमो मध्यमाय चापगल्भाय च

नमो जघन्याय च बुध्नियाय च

नमस्स्सोभ्याय च प्रतिसर्याय च

नमो याम्याय च क्षेम्याय च

नम उर्वर्याय च खल्याय च

नमः श्लोक्याय चावसान्याय च

नमो वन्याय च कक्ष्याय च

नमः श्रवाय च प्रतिश्रवाय च

नम आशुषेणाय चाशुरथाय च

नमश्शूराय चावभिन्दते च

नमो वर्मिणे च वरूथिने च

नम बिल्मिने च कवचिने च

नमश्श्रुताय च श्रुतसेनाय च ॥ ६ ॥

अनुवाक ७

नमो दुन्दुभ्याय चाहनन्याय च

नमो धृष्णवे च प्रमृशाय च

नमो दूताय च प्रहिताय च

नमो निषङ्गिणे चेषुधिमते च

नमस्तीक्ष्णेषवे चायुधिने च

नमस्स्वायुधाय च सुधन्वने च

नमस्स्रुत्याय च पथ्याय च

नमः काट्याय च नीप्याय च

नमस्सूद्याय च सरस्याय च

नमो नाद्याय च वैशन्ताय च

नमः कूप्याय चावट्याय च

नमो वर्ष्याय चावर्ष्याय च

नमो मेघ्याय च विद्युत्याय च

नम ईंध्रियाय चातप्याय च

नमो वात्याय च रेष्मियाय च

नमो वास्तव्याय च वास्तुपाय च ॥ ७ ॥

अनुवाक ८

नमस्सोमाय च रुद्राय च

नमताम्राय चारुणाय च

नमश्शङ्गाय च पशुपतये च

नम उग्राय च भीमाय च

नमो॑ अग्रेव॒धाय॑ च दूरेव॒धाय॑ च॒

नमो॑ ह॒न्त्रे च॒ हनी॑यसे च॒

नमो॑ वृ॒क्षेभ्यो॒ हरि॑केशेभ्यो॒ नम॑स्ता॒राय॒

नम॑श्श॒म्भवे॑ च मयो॒भवे॑ च॒

नम॑श्शङ्क॒राय॑ च मयस्क॒राय॑ च॒

नम॑श्शि॒वाय॑ च शि॒वत॑राय च॒

नम॒स्तीर्थ्या॑य च॒ कूल्या॑य च॒

नमः॑ पा॒र्या॑य चावा॒र्या॑य च॒

नमः॑ प्र॒त॑रणाय चो॒त्त॑रणाय च॒

नम आतार्याय चालाद्याय च

नमश्शष्प्याय च फेन्याय च

नमस्सिकत्याय च प्रवाह्याय च ॥ ८ ॥

अनुवाक ९

नम इरिण्याय च प्रपथ्याय च

नमः किꣳशिलाय च क्षयणाय च

नमः कपर्दिने च पुलस्तये च

नमो गोष्ठ्याय च गृह्याय च

नमस्तल्प्याय च गेह्याय च

नम॑: का॒ट्या॑य च गह्वरे॒ष्ठा॑य च॒

नमो᳚ ह्रद॒य्या॑य च निवे॒ष्प्या॑य च॒

नम॑: पाꣳस॒व्या॑य च रज॒स्या॑य च॒

नम॒श्शुष्क्या॑य च हरि॒त्या॑य च॒

नमो॒ लोप्या॑य चोल॒प्या॑य च॒

नम॑ ऊ॒र्व्या॑य च सू॒र्म्या॑य च॒

नम॑: प॒र्ण्या॑य च पर्णश॒द्या॑य च॒

नमो॑ऽपगु॒रमा॑णाय चाभिघ्न॒ते च॒

नम॑ आक्खिद॒ते च॑ प्रक्खिद॒ते च॒

नमो वः किरिकेभ्यो देवाना॒ँ हृदयेभ्यो

नमो विक्षीणकेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो

नम आनिर्हतेभ्यो नम आमीवत्केभ्यः ॥ ९ ॥

अनुवाक १०

द्रापे अन्धसस्पते दरिद्रन्नीललोहित । एषां पुरुषाणामेषां

पशूनां मा भेर्मारो मो एषां किञ्चनाममत् । या ते रुद्र शिवा

तनूः शिवा विश्वाह भेषजी । शिवा रुद्रस्य भेषजी तया नो

मृड जीवसे । इमा॒ँ रुद्राय तवसे कपर्दिने क्षयद्वीराय

प्रभरामहे मतिम् । यथा नः शमसद्द्विपदे चतुष्पदे विश्वं पुष्टं

ग्रामे अस्मिन्ननातुरम्। मृडा नो रुद्रोत नो मयस्कृधि

क्षयद्वीराय नमसा विधेम ते। यच्छं च योश्च मनुरायजे पिता

तदश्याम तव रुद्र प्रणीतौ। मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं

मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम्। मा नोऽवधीः पितरं मोत

मातरं प्रिया मा नस्तनुवो रुद्र रीरिषः। मा नस्तोके तनये मा

न अयुषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः। वीरान्मा नो

रुद्र भामितोऽवधीर्हविष्मन्तो नमसा विधेम ते। आरात्ते

गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय सुम्नमस्मे ते अस्तु। रक्षा च नो

अधि च देव ब्रूह्यधा च नः शर्म यच्छ द्विबर्हाः। स्तुहि श्रुतं

गर्तसदं युवानं मृगन्न भीममुपहत्नुमुग्रम् । मृडा जरित्रे रुद्र

स्तवानो अन्यन्ते अस्मन्निवपन्तु सेनाः । परिणो रुद्रस्य

हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्य दुर्मतिरघायोः । अव स्थिरा

मघवद्भ्यस्तनुष्व मीढ्वस्तोकाय तनयाय मृडय । मीढुष्टम

शिवतम शिव नस्सुमना भव । परमे वृक्ष आयुधन्निधाय

कृत्तिं वसान आचर पिनाकं बिभ्रदागहि । विकिरिद विलोहित

नमस्ते अस्तु भगवः । यास्ते सहस्रꣳहेतयोन्य-

मस्मन्निवपन्तु ताः । सहस्राणि सहस्रधा बाहुवोस्तव

हेतयः । तासामीशानो भगवः पराचीना मुखा कृधि ॥ १० ॥

अनुवाक ११

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम्।

तेषाꣳसहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि।

अस्मिन्महत्यर्णवेऽन्तरिक्षे भवा अधि।

नीलग्रीवाश्शितिकण्ठाश्शर्वा अधः क्षमाचराः।

नीलग्रीवाश्शितिकण्ठा दिवꣳरुद्रा उपश्रिताः। ये वृक्षेषु

सस्पिञ्जरा नीलग्रीवा विलोहिताः। ये भूतानामधिपतयो

विशिखासः कपर्दिनः। ये अन्नेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबतो

जनान्। ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः। ये तीर्थानि

प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः। य एतावन्तश्च भूयाꣳसश्च
दिशो रुद्रा वितस्थिरे। तेषाꣳसहस्रयोजनेऽवधन्वानि
तन्मसि। नमो रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येऽन्तरिक्षे ये दिवि
येषामन्नं वातो वर्षमिषवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश
प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं
द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि। ११॥

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम्।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात्।